

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №2

Февруари 2022

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект “Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство” – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Първоначалните предвиждания на CAPA за средния добив на пшеница през новата реколта е за нива около 5,20 т/ха. Общото производство се оценява на 6,0 млн.т., което е с около 15% под рекордното производство през 2021 г., когато прибраната пшеница достигна 7,1 млн.т по данни на МЗМ.
- Първоначалната оценка за добива при ечемика през новата реколта е от 4,9 т/ха. Най-вероятностните обеми при ечемика ще възлязат на 580 хил.т. Тези количества се очаква да бъдат под миналогодишните, което се дължи на известно намаление на площите и на опасения за подхранването на посевите заради растящите производствени вложения.
- Средните добиви при рапицата от новата реколта се очаква да бъдат около 2,7 т/ха. Общото количество на добитата рапица за 2022/23 г. се прогнозира на 375 хил.т., което е приблизително еднакво с нивата от 2021 г.
- Направените предвиждания за производството +- 5% при есенните култури се базират на благоприятни климатични условия през критичния м.април и слабо намаление на подхранването. Очакванията за по-добра реколта с 10% над предвижданията е с вероятност 30%, а за по-ниска с повече от -10%, е с оценка от 15%.
- Прогнозирането на пазарните цени ще стане все по отдалечено от фундаменталните фактори на търсене и предлагане и предизвикателството е цените да останат близки до себестойността за производство, което да запази пазарите стабилни.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- FOB цените от Украйна преди 22 февруари продължиха да падат, с изключение на царевичата. Достигнатите цени са: хлебна пшеница - 311 US\$/т, ечемик - 297 US\$/т, фуражна пшеница - 292 US\$/т. При царевичата FOB цената е 288 US\$/т. При слънчогледовото олио, FOB цените тръгнаха нагоре до 1415 US\$/т, а за слънчогледово семе 710 US\$/т заради силното търсене на растителни мазнини и опасенията за реколтата от соя в Южна Америка и палмово масло в Малайзия.
- Фючърните и физическите цени на европейските стокови пазари започнаха да реагират на войната в Украйна, като вторите се повишават между 5-8%. Наред с макроикономическите фактори до момента, опасенията за последствията от военното нахлуване в Украйна правят прогнозирането на пазара функция на развитието на външните фактори, а не на фундаментални пазарни.
- FOB цените на палмово масло от Малайзия към м.февруари рязко скочиха от 1330 \$US преди месец до 1509 \$US, като на годишна база ръстът е почти 36%. Непокойната обстановка, загубата на реколта заради природни явления в Малайзия и инфлационният натиск движат цените нагоре, с голяма неизвестност докде това може да стигне.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	11.2021	12.2021	01.2022	02.2022*	03.2022*
Хлебна пшеница	524,16	516,34	508,52	500	515
Фуражна пшеница	508,52	496,78	490,91	490	500
Ечемик	428,33	443,97	459,62	460	470
Царевица	479,18	481,13	477,22	480	485
Слънчоглед**	1114,20	1123,75	1117,75	1120	1140

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗМ и НСИ

- Липсва информация

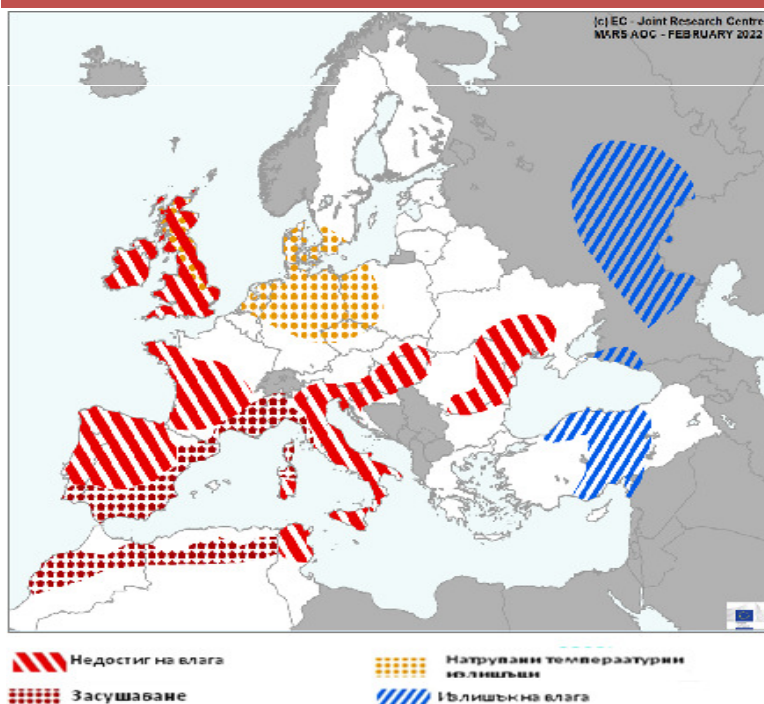
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	12.2021	01.2022	% изменение годишна база
Пшеница, червена мека, евро/тон (Мексикански залив)	290,16	293,61	+29%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	-	-	-
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	234,15	244,59	+27%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	1210	1220	+10%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с опасни климатични условия 1 януари, 2022 г. – 18 февруари, 2022 г. на JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, February, 2022

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Първоначалните оценки на САРА за производството на домати, пипер и краставици през 2022 година е за намаление в сравнение с 2021 г. Производство на домати може да падне до 105 хил.т. Това представлява свиване с около 6% в сравнение с 2021 г., когато САРА очаква добитото количество да възлезе на 112 хил.т. Спадът през 2022 г. при доматите ще дойде в по-малка степен от полското производство, което да е 62 хил.т., докато оранжерийното се оценява на 43 хил.т.
- Производството на пипер се очаква да остане в рамките на 53 хил.т. Това е известно увеличение от предвижданията за 50 хил.т. през 2021 г.
- Най-сериозно намаление се очаква при краставиците, където прибраните количества през 2022 г. се очаква да възлязат на 45 хил.т. През 2021 година, САРА предвижда обеми около 52 хил.т, което се обяснява с очакванията за свиване на оранжерийното производство.
- Намалението което се предвижда в производството на основните зеленчуци се основава на пазарната конюнктура, където оранжерийното производство е засегнато от покачващите се цени за отопление, а покачването на цените на крайната продукция се очаква да бъде по-бавно и конкурирано от вноса.
- По данни на НСИ, средната цена за полски домати на открито за 2021 г. се очаква да е 0,63 лв/кг и 1,22 лв/кг за оранжерийни, докато за 2022 г. се предвижда цена от 0,74 лв/кг, а за оранжерийно производство, тя да е 1,40 лв/кг.
- Средните изкупни цени от НСИ за оранжерийни краставици за 2021 г. показват равнища от 1,21 лв/кг, докато полското производство – 0,82 лв/кг. Цените за 2022 по оценки на САРА са 1,40 лв/кг за оранжерийни краставици и 0,85 лв/кг за полското производство.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Световното развитие на зеленчукопроизводството прогресира с годишен ръст от 1 до 2%. При краставиците, световната реколта се увеличава от 88 млн.т през 2019 г., до 91,3 млн.т през 2020 г, което е нарастване с 4%. Китай е с доминиращ дял от около 75%, а Турция заема около 2,1%. Сред страните от ЕС, най-голямо производство има в Испания, със световен дял от 1%.
- Световното производство на домати за 2020 г. достига 186,8 млн.т. по данни на ФАО, докато през 2019 г. се изчислява на 183 млн.т. Китай и Индия имат дял от около 42% средногодишно, докато Турция е на 4 място с 7%, а ЕС формира около 8,8% от световните количества.
- Производството на сладък и лютив пипер в световен мащаб се нарежда надолу в световната производствена класация. През 2020 г. производството се запазва почти идентично с това година по-рано – 36,1 млн.т., като за 2019 г., то е възлизло на 36 млн.т. Китай държи около 50% от производството, докато ЕС повишава своя дял до 11%. Азиатският континент е с 80% дял в това производство.

Изкупни цени, лв./тон

	11.2021*	12.2021*	01.2022*	02.2022*	03.2022*
Домати	0,97	1,36	1,40	1,50	1,40
Краставици	1,25	1,41	1,60	1,90	1,80
Пипер	0,70	0,86	1,20	1,30	1,30

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	10.2021	11.2021	12.2021	01.2022*
Домати - оранжерийни	2,08	2,05	2,12	2,52
Домати - внос	1,86	1,98	2,00	2,40
Краставици - оранжерийни	1,83	2,32	3,26	3,60
Краставици - внос	1,86	1,98		3,10

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	11.2021	12.2021	01.2022	02.2022*
Домати	2,82	2,75	3,08	3,10
Краставици	3,18	4,20	4,30	4,20
Чушки (червени)	2,78	3,31	3,79	3,90

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро на доматите в ЕС през м.декември се вдигнаха до 5 годишните средни – 1,48 евро/кг, а това увеличение продължи и през м.януари до 1,79 евро/кг. Цените през м.февруари и март ще тръгнат надолу, но не се очаква да паднат под 1,40 евро/кг, като причина за поддържане на цените са растящите разходи, което е сред най-големите рискове пред това производство. Цените на едро в Турция бяха на равнища в края на м.януари от 0,43 US\$/кг, докато в края на м.февруари са 0,37 US\$/кг.
- Цените на сладкия пипер през м.февруари достига до 1,20 евро/кг при зеления пипер, а червеният пипер в Испания по данни на [Agro Pizarra](#) за м.февруари се предлага на едро на цени от 1,25 евро/кг, като при него се отчита най-голямо месечно повишение. Цените на едро на зеления пипер в Турция се повишават през м.януари до 0,89 US\$/кг и това увеличение се запазва и през м.февруари, като се очаква през м.март да паднат под 0,75 US\$/кг.
- Цените на едро на краставици в Турция през м.януари продължиха покачването си достигайки 0,62 US\$/кг, но след месец са около 0,51 US\$/кг. На европейския пазар, цените в края на м.януари в Испания достигнаха равнища от 1,20 евро/кг, а през м.февруари паднаха до 0,88 евро/кг. Цените на европейските пазари през м.март се очаква да останат в диапазона 0,85-1,25 евро/кг, като относително хубавото време допринася за умерените цени.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Предвижданията на САРА за производството на краве мляко през 2022 г. е то да е на нива около 855 хил.т, а при овчето мляко да е приблизително 70 хил.т. Предизвикателствата пред млечния сектор са повишаващите се цени на фуражите, които съставляват преобладаващия процент от производствените разходи в сектора, което върви паралелно с натиск върху изкупните цени, за да се задържи пропорционалното повишение на потребителските цени на крайните продукти.
- Оценките на САРА за производството на краве мляко през 2021 г. е за количества от 871 хил.т., което е с 1,2% по-малко от това през 2020 г., а добитото овче мляко може да спадне до 71 хил.т., което е спад със 7%.
- По данни на МЗм общото изкупено мляко за 2021 г. от преработвателите е в обеми приблизително от 718 хил.т, от които 679 хил.т. е на краве мляко. Това представлява намаление от приблизително 3% в сравнение с 2020 г.
- Предвижданията на САРА за млечните крави през 2022 г. е техният брой да е около 217 хил. животни, като това представлява слабо понижение към оценките за 2021 г. Повишението на продуктивността на млечните животни, което е сред най-необходимото за устойчивата перспективата на сектора може да компенсира намалението в поголовието.

Развитие на млечната верига в света

- Изкупните цени на млякото продължават да нарастват за м.януари, 2022 г. средно за ЕС-27 до 0,41 евро/кг, като на месечна база това увеличение е от 3%.
- Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия в края на м.февруари остава висока - 0,47 евро/л., като сезонно цените на този пазар са по-ниски в това време на година, което подсказва, че в следващите месеци цената може да превиши психологичната граница от 0,5 евро/л. Средногодишния индекс за 2021 г. на Спот цената е 0,40 евро/кг, което е с 15% под рекорда от 2019 г.
- Цените на сухото мляко и сирене Чедър от ЕС продължават да са по-конкурентоспособни в сравнение със САЩ и Океания, независимо че тази разлика се свива. Европейските изкупни цени са по-ниски от тези в Нова Зеландия, а вече и от тези в САЩ, където за м.януари, 2022 г. изкупните цени скочиха с 11% за месец и вече са 0,47 евро/кг, което показва, че тенденциите нагоре ще продължат.

Актуална информация

- За цялата 2021 г. изкупеното мляко в ЕС намалява минимално с 0,3%, като най-голямо свиване на крайните продукти има при сухите млека, което доведе до ръста в тяхната цена и на маслото.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	11.2021	12.2021	01.2022	02.2022*	03.2022*
България	70.41	72.37	72.37	74.00	74.00
ЕС (13)	75.55	78.20	80.15		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	12.2021	01.2022	02.2022	Δ% m-1	Δ% y-1
България					
ЕС (28)	633.7	672.8	717.8	+6.7	+56.0

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	12.2021	01.2022	02.2022	Δ% m-1	Δ% y-1
България	1744.0	1848.0	1864.0	+0.8	+23.9
ЕС (28)	1075.71	1120.7	1169.6	+4.3	+65.0

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца). За България, цените са от ДКСБТ и отразяват цените на складове на едро, на готови за крайния потребител продукти, с включен ДДС.

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	12.2021	01.2022	02.2022	Δ% m-1	Δ% y-1
България	1307.0	1338.0	1365.0	+2.0	+24.5
ЕС (28)	649.3	663.0	721.7	+8.1	+20.0

Δ% m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ% y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Според доклад на [ERS-USDA](#) млечната продуктивността на крава на година в САЩ расте с 1,5% между 2000-2020 г, а ефективността на използване на факторите за производство с 2,5%. Млечната продуктивност в стопанствата с над 100 крави расте с темп от 3% годишно, докато тези с над 100 крави са увеличили продуктивността си с 0,6%. Технологичното обновяване е в основата на факторната производителност, постигано чрез генетика, селекция, хранене и дигитализация в производствения процес.
- Окрупняване на преработката и на маркетинговото обединяване на производителите е най-работещият и успешен модел в млечния сектор в света. FrieslandCampina, Fonterra, Arla са сред най-големите обединения във фермерството, които гарантират на фермерите не само справедливи цени, но и стимулират екологичните практики.
- Окрупняване на преработката и на маркетинговото обединяване на производителите е най-работещият и успешен модел в млечния сектор в света. FrieslandCampina, Fonterra, Arla са сред най-големите обединения във фермерството, които гарантират на фермерите не само справедливи цени, но и стимулират екологичните практики.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Цената на едро на говеждото и телешкото месо отбелязва леко повишение през м. януари спрямо равнището от предходния месец. Сравнено със ситуацията година по-рано е налице съществено увеличение в размер на 27%, което се дължи основно на повишената издръжка на производството. Очакванията са през идните два месеца ценовите нива да са около 5,10-5,25 лв./кг кланично тегло, превишаващи равнищата от последните три години.
- Според предварителните данни на МЗМ, броят на отглежданите свине през 2021 г. нараства до 694,7 хил. животни (+17% на годишна база), което е над равнището от 2018 г. – преди разпространението на АЧС в страната - 654,5 хил. броя и показва пълно възстановяване и дори разширяване на поголовието. До м.ноември на изминалата година в промишлени условия са произведени 69,3 хил. тона свинско месо, което е с 21,8% над произведеното количество през същия период на 2020 г., но с 1,7% под това от 2018 г.
- Следвайки динамиката на световните и европейските цени, които, макар и слабо, постепенно се покачват под натиска на високите производствени разходи, цените на едро на свинското месо в България се очаква да достигнат 3,55 лв./кг кланично тегло през идните месеци, което е с 3,7% над равнищата от същия период на 2021 г.
- През м.януари цените на тон кланично тегло на пилешкото месо се повишиха с 4% сравнено с предходния месец. Възходящата динамика ще продължи и през следващите два месеца, като очакваните ценови нива са с около 10-11% над миналогодишните равнища. Освен растящите цени на входящите ресурси, влияние върху българските цени оказват и европейските, които продължават да се повишават (+18,8% на годишна база) в условията на силно търсене и намалено производство в ЕС.
- Според световните анализатори, развитието на военния конфликт между Русия и Украйна ще доведе до смущения в глобалните вериги на доставки на суровини и аграрни стоки. Възможни са колебания и покачване и при цените на месото.

Важни събития през м.февруари, 2022 г.

- Европейският орган за безопасност на храните (EFSA) стартира публични консултации по проекта на методология на насоки за хуманно отношение към животните, съобразно инициативите по Стратегията „от фермата до трапезата“ и Зелената сделка. Обхванати са проблемите, свързани с хуманното отношение по време на транспортирането на животни, както и при отглеждането в стопанствата на телета, кокошки носачки, бройлери, свине, патици, гъски, пъдпъдъци и млечни крави. Документът е наличен на сайта на организацията - <https://www.efsa.europa.eu/>, а консултациите са отворени до 28.03.2022 г.

Цени, лв./тон кланично тегло

	11.2021	12.2021	01.2022	02.2022*	03.2022*
Говеждо и телешко месо	4655	5222	5261	5100	5250
Свинско месо	3442	3442	3442	3450	3550
Пилешко месо	2973	3051	3188	3200	3300
Агнешко месо	14180	14180	14180	-	-

*Прогнозни цени

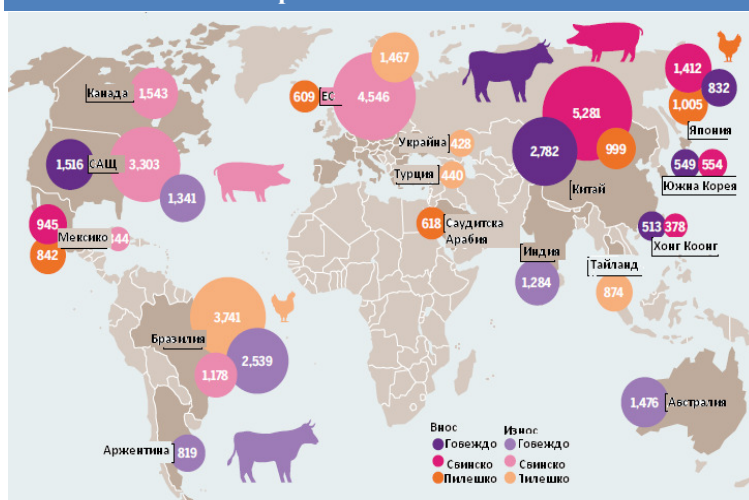
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Глобалният индекс на цените на месото, отчитан от ФАО, е със 17% над равнището на индикатора, отчетено през същия месец година по-рано. По-значително поскъпване се наблюдава при световните цени на говеждото и телешкото месо (+1,7% на месечна база). Цените на свинското месо отбелязват слабо повишение, докато тези на овчето, агнешкото и на пилешкото месо вървят надолу.
- Според USDA, глобалното производство на пилешко месо ще се увеличи до 100,8 млн. тона през настоящата година (+0,9%), като едновременно с това ще расте и световния износ. С най-бързи темпове ще се повишава производството в Бразилия и САЩ, докато разпространението на инфлуенца по птиците може да забави растежа в ЕС.
- Очаква се през 2022 г. производството на свинско месо в Испания, която е един от най-големите производители в ЕС, да се запази на равнището от предходната година – около 5 млн. тона. Основните причини за това, според доклада на USDA, са свързани с повишените производствени разходи, по-слабото потребление в страната и намалените доставки за Китай.

Петте основни износителки и вносителки на месо в света през 2020 г. в хил.г.

Източник: https://eu.boell.org/sites/default/files/2021-09/MeatAtlas2021_final_web.pdf?dimension1=ecology